

СТАНОВИЩЕ

От доц. дн Ана Стоилова, член на Научно жури за избор на академична длъжност "доцент" по обявения конкурс от ИПК – Чирпан по научна специалност "Растителна защита (Ентомология)" ш. 04.01.10, ДВ бр. 97 от 08.11. 2013 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално академичната дейност и продукцията, представена от участника в конкурса гл. ас. д-р Стефан Калчев Рашев, за придобиване на академичната длъжност "доцент" към ИПК – Чирпан по научна специалност "Растителна защита (Ентомология)" ш. 04.01.10.

1. Представяне на кандидата.

По обявения конкурс за избор на академична длъжност "доцент" са ми представени материалите на гл. ас. д-р Стефан Калчев Рашев. Кандидатът е придобил висше образование - инженер агроном, във ВСИ "В. Коларов", сега Аграрен университет – Пловдив, през 1988 г., специалност "Защита на растенията и почвите". От 1989 г. до сега е работил последователно като: н.с. III, II и I ст., съгласно ЗРАСРБ, асистент, главен асистент – ентомолог, в ИПК-Чирпан. Научно жури към АУ - Пловдив, Факултет "Растителна защита и агроекология", му присъжда образователната и научна степен "доктор" по "Растителна защита (Ентомология)" в професионално направление 6.2. Растителна защита, за успешно защитен дисертационен труд на тема: "*Aphis gossypii* Glover (Hemiptera; Aphididae) – неприятел по памука", на 12.09. 2012 г.

2. Основание за написване на становище.

Основание за написване на становище е заповед № НП-07-03 на ССА – София за назначаване на Научно жури по обявения конкурс за заемане на академична длъжност "доцент", на основание чл. 88 (2) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в ССА – София и решение на НС на ИПК - Чирпан и ИЗ – Карнобат (Протокол № 6 от 19.12. 2013 г.).

3. Обща оценка на научното изследване и изследователска дейност.

Научно-изследователската дейност на гл. ас. д-р Ст. Рашев се изразява в участието му в научно-изследователски проекти и договорни задачи. Резултатите са публикувани в научни и научно-популярни статии, монографичен труд, брошура, книжки и внедрени в производството технологии.

В периода след присъждане на ОНС "доктор" кандидатът е съавтор на 1 бр. монографичен труд – 116 стр., извън дисертационния труд е публикувал 36 научни публикации, в т.ч. 1 бр. в международно издание; 1 бр. в международно on-line списание; 17 бр. в български списания и 17 бр. в български издания. От посочените научни публикации, 8 бр. са самостоятелни, останалите 28 бр. са в съавторство като в 11 бр. – над 1/3, кандидатът е първи автор.

Съавтор е на 4 технологии, приети от ЕС и внедрени в производството.

Автор и съавтор е на 32 бр. научно-популярни публикации. Има 1 бр. издадена брошура, в съавторство, и издадени книжки – 3 бр., също в съавторство.

Научните публикации, подложени на оценка, са в областта на комплексно решаване на проблемите при извеждане на борбата с неприятелите, основно при памуковата култура. Проучвана е ентомофауната в памуковата агроценоза и динамичните процеси в нея, с оглед на добра растителнозащитна стратегия. Растителнозащитните мероприятия са насочени основно към икономически най-важните неприятели по памука – памуковата листна въшка и тютюневия трипс. Ключов неприятел е памуковата листна въшка. С цел постигане на най-добри растителнозащитни практики срещу този неприятел са направени комплексни и задълбочени проучвания. Изследвани са динамиката на популационната плътност, регулиращата възможност на полезната ентомофауна, хранителните гостоприемници, сортовата чувствителност, ефикасността на инсектицидите при двата неприятеля и страничното им действие върху

полезните ентомофаги, резистентността към най-често използваните препарати. Успешните решения са включвани като нови елементи в агротехнологията за отглеждане на памука.

С разпространението на рапицата в Южна България и изпитването на фуражна и сладка царевица при опитни условия е направено проучване на ентомофауната при двете нови култури.

Кандидатът демонстрира осведоменост в изследваните проблеми и навсякъде се позовава на изследванията на водещи автори по съответния проблем.

Общата оценка на научната продукция на гл. ас. д-р Ст. Рашев е, че представените публикации и други материали отговарят на научната област, научното направление и специалността по конкурса за академична длъжност "доцент".

Кандидатът е с 24 години научен трудов стаж в ИПК - Чирпан и основната му квалификация е в професионално направление 6.2. Растителна защита (Ентомология). Членува в три професионални организации: Съюз на учените в България – клон Ст. Загора; Българско ентомологическо дружество – София и член на работна група към Регионална мрежа за научни изследвания по памука към ФАО за страните от Средиземноморието и Близкия изток.

Кандидатът е участвал в 4 бр. международни проекти към Регионалната мрежа за научни изследвания по памука, в 8 бр. завършени и 2 бр. текущи научно-изследователски проекти към ССА.

Има участия като лектор в курсове за обучение на фермери по програма „Сапард“, в провеждането на семинари, работни срещи, открити дни, консултации на производители и др. по проблемите на основните полски култури.

Гл. ас. д-р Стефан Рашев е преизпълнил много от нормативно определените изисквания за заемане на академичната длъжност "доцент".

4. Характеризиране на научните приноси.

Анализът на справката за приносите по дисертацията за присъждане на ОНС "доктор" в направление 6.2 Растителна защита и справката за приносите извън дисертацията, към приложената "Справка за научните и научно-приложни приноси на гл. ас. д-р Ст. Рашев", ми дават достатъчно основание да приема и призная приносите в научните трудове след защитата като доказан принос на кандидата в направлението по което работи – Растителна защита (Ентомология).

Изследванията на кандидата в представените научни трудове във връзка с обявения конкурс за придобиване на академичната длъжност "доцент" са актуални и насочени към решаване на важни проблеми при извеждане на растителната защита на основни полски култури, а от направените научни и научно-приложни приноси като по-съществени могат да се посочат:

1. Установени са видовете насекоми обитавачи памуковата агроценоза;
2. Установена е регулираща възможност на седемточковата калинка *Coccinella septempunctata* и на ентомофаги от сем. *Coccinellidae*, сем. *Nabidae*, сем. *Chrysopidae* и сем. *Syrphidae* върху популационната плътност на основните неприятели по памука – памуковата листна въшка и тютюневия трипс;
3. Проучено е влиянието на едногодишните плевели върху появата и намножаването на памуковата листна въшка, както и избора на хранителни гостоприемници от неприятеля - от появата ѝ до края на вегетацията на памука;
4. Установена е ефективността на редица инсектициди за борба срещу памуковата листна въшка и срещу тютюневия трипс, чрез директно третиране на памуковите растения и предсеитбено третиране на семената, както и влиянието им върху полезната ентомофауна;
5. Установен е резистентния статус, чрез прилагане на два различни метода - на пробитно-логаритмичната трансформация и дискриминиращата доза, на памуковата листна въшка към използваните за борба с нея инсектициди в памукопроизводителните райони на Южна България;
6. Разработена е технология за производство на памук, като важно звено в нея заема борбата с неприятелите. По-късно тя е усъвършенствана и в нея се включват нови изследвания;

7. В технологията за отглеждане на твърда пшеница е разработена система от мероприятия за борба с неприятелите ѝ. Посочени са праговете на икономическа вредност на вредителите и средствата за борба срещу тях;
8. При полски опити с три сорта зимна маслодайната рапица са констатирани три вида скритохоботници; шушулков хоботник; репен стъблен скритохоботник; зелен стъблен скритохоботник;
9. При полски условия върху фуражна и сладка царевица сортове е установено нападението на памуковата ноценка, а при лабораторни условия по макроскопски и микроскопски методи са определени гъбните патогени. Повредите от ноценката благоприятстват възникване и проява на фузариено (86 %) и пенцилийно гниене (3 %) на кочаните.

5. Академична известност.

Научните трудове на кандидата са цитирани в 11 научни издания, в т. ч. 2 бр. в чужди издания, което показва, че е достатъчно известен на научната общност в страната и по-малко извън нея в направлението, по което работи.

6. Допуснати слабости, критични бележки и препоръки.

Без да се намалява стойността на посочените научни приноси и достойнства на публикациите на гл. ас. д-р Ст. Рашев към тях могат да се отправят следните критични бележки и препоръки:

1. Гл. ас. д-р Ст. Рашев има богат опит в областта на растителната защита. На фона на този богат опит прави впечатление малкият брой публикувани доклади в чужди издания, вероятно и затова цитиранията са основно в български издания. Това ми дава основание да препоръчам в бъдеще кандидатът да търси по-активно възможности за участия в международни конференции, споделяне на натрупания опит на международни форуми и предлагане на материали за публикуване в чужди издания и международни списания.
2. От монографичния труд е представена само заглавната страница и съдържанието. Съдържащите се в монографичния труд постижения не са представени отделно, а са включени в обща справка.
3. За съвместните научни публикации не са представени протоколи за дялово участие, но въпреки това, ясно се разграничават приносите на кандидата във всяко изследване.
4. Краткото време след защитата на ОНС "доктор" не е позволило на кандидата да поеме ръководство на докторанти, но съм сигурна, че в най-скоро време ще се заеме с тази дейност и ще предаде научния си опит.

Неизпълнението на някои показатели като публикуване и цитирания в международни издания с импакт фактор и ръководство на докторант са компенсирани с преизпълнение на други от нормативно определените изисквания за академична длъжност "доцент" като брой научни публикации, участия в национални и международни проекти, внедрени технологии, брой научно-популярни статии и др.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Главен асистент д-р Стефан Калчев Рашев участва в конкурса за придобиване на академичната длъжност "доцент" с достатъчно по обем и качество научна продукция. Това, както и посочените в становището научни и научно-приложни приноси, ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на академичната длъжност "доцент" по специалността "Растителна защита (Ентомология)" ш. 04.01.10, в професионално направление 6.2 Растителна защита.

Член на научно жури:

/доц. дн А. Стоилова/

14.02. 2014 г., гр. Чирпан